

Σύλληψη/υλοποίηση: ma-tisse (www.ma-tisse.fr)
Μακέτα και σχεδιασμός: Flore Beaudelin

© συντελεστές

Catherine Cattaruzza, I Can't Recall the Egges, 2016-2019
Sara Kontar, Therefore I Cut., 2022,
Majd Abdel Hamid, Sketch, 2023

ART EXPLORA FESTIVAL

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ
ΟΔΥΣΣΕΙΑ
ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

φωτογραφικό περίπτερο ΥΠΟΓΕΙΟ ΡΕΥΜΑ

Επιμέλεια: Amanda Abi Khalil και Danielle Mekhoul (TAP)

Ο τίτλος της έκθεσης *Υπόγειο Ρεύμα* αναφέρεται στο υποθαλάσσιο ρεύμα, το οποίο κινείται αντίθετα από το επιφανειακό ρεύμα που βρίσκεται στην επιφάνεια. Η έκθεση εξερευνά έτσι τη Μεσόγειο θάλασσα, τα επιφανειακά και τα βαθύτερα ρεύματά της: τις ιστορίες που πλέκονται εκεί, τις ανθρώπινες εμπειρίες που η Μεσόγειος συνδέει και πάνω στις οποίες στηρίζεται. Διότι είναι ταυτόχρονα τόπος ταξιδιού και εξορίας, ελπίδας και απογοήτευσης, ζωής και θανάτου. Τα έργα που εκτίθενται – από καλλιτέχνες διαφορετικών περιοχών της λεκάνης της Μεσογείου – αντικατοπτρίζουν μια ποικιλία εικόνων, που αμφισβητούν τα συχνά παγιωμένα στερεότυπα γύρω από τα μεταναστευτικά φαινόμενα της περιοχής. Δίνοντάς τους χώρο, φωνή και μορφή, τα έργα αποκαλύπτουν τη δύναμη αυτών των αφηγήσεων και των πρωταγωνιστών τους.

Catherine Cattaruzza - Γαλλία/Λίβανος, *I Can't Recall the Edges*, 2016 - 2019

Η Catherine Cattaruzza φωτογραφίζει τη **Βηρυτό** εδώ και πολλά χρόνια (από το 1992). Για αυτή τη σειρά αποτύπωσε την δημόσια **χωματερή** που βρίσκεται απέναντι από τη Μεσόγειο. Η ποσότητα των απορριμμάτων είναι τόσο μεγάλη που σχηματίζει σωρούς, οι οποίοι καλύπτονται σταδιακά, δημιουργώντας στο τέλος ένα φυσικό **ανάχωμα**. Οι φωτογραφίες δείχνουν εκτάσεις άμμου, κρουαζιερόπλοια και απομεινάρια **ερείπιών**.

Τι γνώμη έχεις για το καθάρισμα των φωτογραφιών; Τι μπορεί να δηλώνει η ποσότητα απορριμμάτων για την πολιτική διαχείριση αυτής της περιοχής;

Nabila Hamil - Μαρόκο, *How deep is your love*, 2020

Η Nabila Hamil φωτογραφίζει **δέματα** που στέλνουν οικογενειακά μέλη σε συγγενείς τους που έχουν μεταναστεύσει. Έτσι δημιουργεί ένα έργο που, στην επιφάνεια, μοιάζει παράδοξο: απο ελαφρύ υλικό, αλλά, όπως υποδηλώνει και ο τίτλος του, με μεγάλο βάθος. Οι δέκα φωτογραφίες που παρουσιάζονται εδώ, σαν ελαφρά γράμματα με πολύχρωμα μοτίβα, τελικά λένε περισσότερα από το ίδιο το αντικείμενο. Συμπυκνώνουν όλο τον συμβολισμό του «πακέτου από την πατρίδα», που σχηματίζει έναν **απτό δεσμό** με την οικογένεια, αλλά υπενθυμίζει ταυτόχρονα την καταγωγή, την **ταυτότητα** και τον **πολιτισμό** του παραλήπτη.

Η αλληγορική ανάμεσα σε συγγενείς χωρισμένους από τη μετανάστευση είναι ουσιαστική και θέτει πολλά ερωτήματα: πώς διατηρεί κανείς προσωπικό δεσμό με την οικογένεια στην εξορία; Τι είδους συλλογική μνήμη δημιουργεί αυτή η προσωπική επικοινωνία;

Lara Tabet - Λίβανος, Marseille/Overflow, 2022 et Nitro

Η Lara Tabet χρησιμοποιεί δείγματα νερού τους για να δημιουργήσει τις φωτογραφίες είναι άμεσο αποτέλεσμα χημικών αντιδράσεων οργανισμών, του φωτός και των φωτογραφικών δημιουργεί έναν ποιητικό διάλογο ανάμεσα ζωής, την αορατότητα των βακτηρίων, και από τα βάθη του ωκεανού. Θάλασσα, χρόνο τα βασικά συστατικά του έργου της.

? Πιστεύεις ότι τα βακτήρια και οι μύκητες να αποκαλύψουν ίχνη ανθρώπινης παρουσίας μετακινήσεις επίδραση στα βακτήρια; Ακόμα και επίσης τη Lara Tabet, που έχει ειδικευτεί

Randa Maroufi - Μαρόκο, Liberation από τη σειρά Nabila & Keltoum & Khadij, 2015 ; Bab Sebta, 2019

Το Bab Sebta είναι πρώτα απ' όλα μια πύλη - αυτή που ανοίγει και κλείνει τα **σύνορα** ανάμεσα σε δύο χώρες που χωρίζει η Μεσόγειος. Είναι το πέρασμα της θέουτα, ισπανικού θύλακα στο Μαρόκο. Είναι επίσης τόπος διακίνησης κάθε λογής αγαθών (βιβλίων, ρούχων, τροφίμων κ.ά.) από τη μία χώρα στην άλλη. Η σκηνή είναι σοβαρή, βαθιά ανθρώπινη: αυτό το καθημερινό, επαναλαμβανόμενο παρεμπόριο είναι ζωτικό για την επιβίωση πολλών. Όμως, ειδικά από ψηλά, αυτές οι πράξεις που παραβιάζουν σύνορα και νόμους, αποκαλύπτουν και τη δύναμη και την ποιότητά τους.

? Η αφήγηση της ταινίας περιγράφει τη σχέση μεταξύ τελωνειακών και διακινητών, καθώς και τις μεθόδους των τελευταίων για να παρακάμψουν τον νόμο. Αυτά τα αντικείμενα που περνούν από τη μία χώρα στην άλλη σε μια κατάσταση ημι-νομιμότητας, δεν αντανακλούν άραγε και τους ίδιους τους άντρες και τις γυναίκες της εξορίας; Μπορεί ο τίτλος Libération (Απελευθέρωση) να είναι σύμβολο ελπίδας;

Nitrate 001, 2022

α νερού από τη Μεσόγειο και τα βακτήρια
γγραφίες της. Τα σχέδια και τα χρώματα
αυτιδράσεων μεταξύ διαφόρων υλικών: των
τογραφικών αποτυπώσεων. Η καλλιτέχνης
ανάμεσα στην επιστημονική ανάλυση της
ων, και αποκαλύπτει ένα άγνωστο τοπίο
χρόνος και μικροοργανισμοί αποτελούν
S.

αι οι μικροοργανισμοί μπορούν
παρουσία; Έχουν οι ανθρώπινες
ήρια; Αυτά τα ερωτήματα απασχολούν
ειδικευτεί ως ιατρική βιολόγος.

Majd Abdel Hamid – Συρία, *Muscul*

Χρησιμοποιώντας φωτογραφίες που έχει τραβήξει ο
ο Majd Abdel Hamid δημιουργεί μια οπτική μνήμη που
την προσωπική του εμπειρία της πόλης. Έπειτα
(αρχιτεκτονικά, χρωματικά κ.λπ.), και τα επανα
του κεντήματος. Μέσα από αυτή τη διαδικασία αναζη
θα συμβολίσει τη Βηρυτό – και με μια έννοια, τη
Ταυτόχρονα αναβιώνει μια παράδοση της παλαιστιν
όπου κάθε κεντητό μοτίβο αντιστοιχεί σε μια συγκ

?

Η δημιουργική διαδικασία του Abdel Hamid δι
ανάμεσα στο άτομο και στον τόπο όπου ζει, καθώς και
υποκειμενικής εμπειρίας και συλλογικής ταυτότητας.
άθροισμα των ατομικών ιστοριών που τη συγκροτούν ή,
άτομο προϊόν του τόπου που κατοικεί;

Bouchra Khalili – Μαρόκο, *Anya (Straight Stories – Part 2), 2008*

Το *Anya (Straight Stories – Part 2)* ανήκει σε μια σειρά ταινιών με τις
οποίες η Bouchra Khalili διερευνά την **εξορία** και τις ζώνες διέλευσης,
χώρους γεμάτους ταυτόχρονα **ελπίδα** και απογοήτευση. Σε αυτό το βίντεο,
η Anya, μια νεαρή Ιρανή, αφηγείται το ταξίδι της από την πατρίδα της.
Δεν τη βλέπουμε ποτέ. Οι εικόνες αναδεικνύουν **το γεωγραφικό** αποτύπωμα
της εμπειρίας της: την Κωνσταντινούπολη και τον Βόσπορο. Η πόλη και το
στενό εμφανίζονται απολύτως πραγματικά και ταυτόχρονα, μέσα από τη φωνή
που τα αφηγείται, απόκοσμα.

?

Παρατήρησε τις εικόνες του πλάνου που διασχίζει από την ασιατική
προς την ευρωπαϊκή πλευρά του στενού. Τι αίσθημα γεννά η κίνηση της
κάμερας; Λίγο πριν το τέλος της ταινίας, ακούγεται η φράση: «Πότε θα
μπορέσω να έχω μια ήσυχη ζωή;»...

Muscle Memory, 2022

Είμαι ο ίδιος στη Βηρυτό, η γήμη που αντικατοπτρίζει μετρία απομονώνει μοτίβα επανασηματοδοτεί μέσω αναζητά το μοτίβο που είναι, την ταυτότητά του. Η αισιτινιακή κουλτούρας, η συγκεκριμένη περιοχή.

Η εικόνα διερευνά τη σχέση ανάμεσα στον δεσμό μεταξύ ταύτητας. Είναι η πόλη το σύνολο ή, μήπως, είναι κάθε

Imane Djamil – Μαρόκο, Slow Days in the Fortunate Isle, 2021–2024

Οι φωτογραφίες τραβήχτηκαν στο νησί Φουερτεβεντούρα, το δεύτερο μεγαλύτερο από τα Κανάρια Νησιά της Ισπανίας. Ανάμεσα σε εκτάσεις λευκής άμμου και τον Ατλαντικό Ωκεανό, το νησί βρίσκεται μόλις 100 χλμ. από τις ακτές του Μαρόκου και αποτελεί κομμάτι μιας από τις πιο θανατηφόρες μεταναστευτικές διαδρομές. Η Imane Djamil χρησιμοποιεί εδώ το ένα συνδυασμό ντοκιμαντέρ και μυθοπλασίας για να αποδώσει την ατμόσφαιρα του τοπίου και τη σουρεαλιστική του διάσταση. Εμπνέεται επίσης από τον ελληνικό μύθο των Μακάρων Νησών – συμβόλων ευτυχίας – που με το πέρασμα των αιώνων ταυτίστηκαν με τα Κανάρια Νησιά.

Σε τι σας παραπέμπει το σχέδιο στον χάρτη: σε κνήγι θησαυρού ή σε ταξιδιωτική διαδρομή; Ποια συναισθήματα κυριαρχούν απέναντι σε αυτές τις φωτογραφίες: χαρά, φόβος ή αγωνία; Προσπάθησε να σκεφτείς γιατί και με ποια μέσα δημιουργούνται αυτά τα συναισθήματα.